

# ระเบียบวิธีวิจัย

## ทางการจัดการชั้นสูง

รศ.ดร.อภิวัฒน์ จันตะนี  
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
พ.ศ. ๒๕๕๙

ตำรา “ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการชั้นสูง” เล่มนี้ที่รองศาสตราจารย์ดร.อภิรักษ์ จันตะนี ได้เรียบเรียงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามรายวิชาบังคับในหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ เชิงพุทธ และได้ดำเนินการเปิดสอนให้คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ปี การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา โดย “ศึกษาวิเคราะห์ปรัชญาและโมทัศน์พื้นฐานสร้างองค์ความรู้ทางการจัดการแนวคิดและกระบวนการวิจัยเชิงประจักษ์ การสร้างทฤษฎี ตัวแบบ การกำหนด สมมติฐาน การออกแบบวิจัย การรวบรวมข้อมูล การสุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปล ผลการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาทฤษฎีทางการจัดการหรือเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ และสามารถนำไปปรับใช้กับองค์กร คณะสงฆ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งทางคณะสังคมศาสตร์ได้เชิญรอง ศาสตราจารย์ดร.อภิรักษ์ จันตะนี มาสอนร่วมในรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการชั้นสูง ตั้งแต่ รุ่นที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ มาถึงปีการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๖ ในปัจจุบัน ซึ่งทำให้พระนิสิตได้รับ ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในเนื้อหาเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยชั้นสูง จนกระทั่งทำให้พระนิสิตสามารถเขียนโครงร่างการวิจัยและโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสอบโครงร่างของ วิทยานิพนธ์ที่ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัยได้เป็นอย่างดีตลอดมา

ในการนี้ทางคณะสังคมศาสตร์จึงขอชื่นชมและอนุโมทนาคณาจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันตะนี ได้ใช้ความพยายามศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงตำราเล่มนี้ เพื่อประกอบการเรียนการสอนของ พระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่านอกจากการจัดทำเรียบเรียง ตำราในครั้งนี้ คงจะมีเอกสารหรือตำราในรายวิชาอื่นออกสู่แวดวงวิชาการอีกต่อไป ทั้งนี้เพื่อความ หลากหลายในเอกสาร/ตำราและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สืบต่อไป

(พระครูปริยัติกิตติธำรง ผศ.ดร.)  
คณบดีคณะสังคมศาสตร์  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การปรับปรุงตำราระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการชั้นสูงครั้งที่ ๔ นี้ เพื่อต้องการปรับปรุงรายละเอียดและตัวอย่างให้สอดคล้องกับ”สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ” โดยมีจำนวน ๑๕ บทเช่นเดิม ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตนักศึกษาและอาจารย์ที่ทำวิจัยเพื่อขอเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ (ผศ./รศ.) โดยการปรับปรุงเนื้อหาสาระในแต่ละบทให้สอดคล้องกับการพัฒนาเทคโนโลยี สารสนเทศในสังคมปัจจุบันและอนาคตมากขึ้น ในส่วนของเนื้อหาหลักยังเน้นให้ผู้เรียนได้” ศึกษาวิเคราะห์ปรัชญาและโมทัศน์พื้นฐานสร้างองค์ความรู้ทางการจัดการแนวคิด และ กระบวนการวิจัยเชิงประจักษ์ การสร้างทฤษฎี ตัวแบบ การกำหนดสมมติฐาน การออกแบบวิจัย การรวบรวมข้อมูล การสุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิจัย เพื่อนำมาใช้ ในการพัฒนานาทฤษฎีทางการจัดการ หรือเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ และสามารถนำไป ปรับใช้กับหน่วยงานหรือองค์กรคณะสงฆ์” โดยได้นำหลักพุทธธรรมมาไว้ในบทที่ ๖ เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งนำตัวอย่างการวิจัยในสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธด้วย

จากการปรับปรุงเนื้อหาและตัวอย่างผลงานวิจัยดังกล่าว ซึ่งจะทำให้นิสิต/นักศึกษาและอาจารย์ที่สนใจใฝ่รู้ทั้งหลายจะสามารถนำไปปรับใช้ได้หรือใช้เป็นแนวทางในการค้นคว้า เพิ่มเติมได้ ทางผู้เรียบเรียงเอกสารตำรา จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะสามารถใช้ประโยชน์ได้ตามสมควร หากมีข้อความใดอาจคลาดเคลื่อนไปบ้าง ทางผู้เรียบเรียงตำราทางวิชาการในครั้งนี้ออ น้อมรับข้อเสนอแนะในทางสร้างสรรค์เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในโอกาสต่อไป

**รองศาสตราจารย์ดร.อภิรักษ์ จันตะมี)**

**๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙**

## เรื่อง

## หน้า

**คำนิยาม**.....๓

**คำนำ**.....๒

**สารบัญ**.....ค

บทที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย.....๑-๒๐

บทที่ ๒ ระเบียบวิธีการวิจัย

บทที่ ๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

บทที่ ๔ การวิจัยเชิงปริมาณ

บทที่ ๕ การวิจัยเชิงประจักษ์

บทที่ ๖ การทบทวนแนวคิดและทฤษฎี

บทที่ ๗ การวิจัยแบบทดลองและพัฒนา

บทที่ ๘ ประเภทข้อมูลและมาตราวัด

บทที่ ๙ การออกแบบการวิจัย

บทที่ ๑๐ การตั้งสมมติฐานเพื่อการทดสอบ

บทที่ ๑๑ การเขียนโครงร่างวิจัยและวิทยานิพนธ์

บทที่ ๑๒ วิธีดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ ๑๓ การสร้างและทดลองเครื่องมือวิจัย

บทที่ ๑๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

บทที่ ๑๕ การเขียนบทคัดย่อและบทความ

**เกี่ยวกับรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันตะนี**



chapter

9

**การวิจัย (research)** เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าหาข้อความจริงหรือปรากฏการณ์ตาม ธรรมชาติซึ่งมีระบบระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์และมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ เชื่อถือได้โดยนำผลการวิจัยหรือข้อค้นพบมาเป็นหลักการ และมีการทดลองหลายๆ ครั้งจนมีความ เชื่อถือในวงวิชาการนานาชาติก็จะได้เป็นทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์ในการอ้างอิงหรือใช้ประโยชน์ต่อไป ดังนั้น กระบวนการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิจัย จึงเป็นวิธีการแสวงหาความเอ่ยงมีเหตุผลหรือการสร้าง องค์ความรู้ขึ้นมาใหม่ซึ่งผลการวิจัย สามารถเสนอในรูปรายงานผลการวิจัย **วิทยานิพนธ์(Thesis) หรือดุษฎีนิพนธ์ (Dissertation)**

### ๑.๑ การแสวงหาความรู้ใหม่

ในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ได้พัฒนาการด้วยวิธีการต่างๆ มาโดยลำดับ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการพัฒนาวิธีดำรงชีวิตของตนและสังคมให้ดีขึ้น จึงทำให้มนุษย์สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือความจริงของมนุษย์ที่เป็นอยู่หรือดำรงอยู่ในสังคม โดยการแสวงหาความรู้มีอยู่ด้วยกันหลายวิธี ในแต่ละวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้หรือองค์ความรู้นั้น ซึ่งเป็นไปตามยุคและสมัยนั้น ๆ โดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ (อภินันท์ จันตะวี, ๒๕๕๒ : ๕๔-๖๐)

**๑) การได้ความรู้มาโดยบังเอิญ (By Chance)** เป็นการได้รับความรู้และความจริงมา โดยไม่ได้ตั้งใจ กล่าวคือ ไม่มีการวางแผนไว้ก่อนหรือไม่มีขั้นตอนในการสืบค้นข้อมูลไว้อย่างชัดเจน

**๒) การได้ความรู้มาโดยลองผิดลองถูก (By Trial Error)** ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยวิธีการทดลองหลาย ๆ วิธี หากวิธีใดได้ผลสำเร็จก็จดจำไว้ใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป

**๓) การได้ความรู้มาโดยผู้นำกลุ่มในสังคม** เป็นการได้รับความรู้มาจากผู้นำในชุมชน เช่น ผู้มีชื่อเสียง/ปราชญ์ชาวบ้านหรือนักบวชหรือเจ้าเข้าทรง

**๔) การได้ความรู้มาโดยผู้เชี่ยวชาญ (By Expert)** ซึ่งเป็นการได้รับความรู้มาจาก ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิหรือนักปราชญ์/ปรมาจารย์ เช่น

**(๑) อริสโตเติล (Aristotle)** เป็นผู้คิดแสวงหาความรู้ โดยอาศัยหลักของเหตุและผล (Syllogistic Reasoning) ซึ่งเป็นวิธีอนุมาน (Deductive Method) เพราะเป็นวิธีหาความรู้เชิงเหตุผล ระหว่างข้อเท็จจริงใหญ่กับข้อเท็จจริงย่อยแล้วสรุปผล แต่การสรุปผลดังกล่าวหากข้อเท็จจริงใหญ่ผิดก็ จะทำให้ข้อสรุปคลาดเคลื่อนไปด้วย

**(๒) ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon)** เป็นผู้คิดแสวงหาความรู้โดยวิธีอุปมาน (Inductive Method) ได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ซึ่งได้พัฒนามาเป็นกระบวนการวิจัยในปัจจุบัน คือ

- ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลหรือข้อความจริงย่อย
- ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยทดลองความสำคัญระหว่างข้อความจริงย่อยต่าง ๆ
- ขั้นการสรุปผลการวิเคราะห์หรือข้อค้นพบ

**๕) การได้มาซึ่งความรู้ในปัจจุบัน** เป็นการแสวงหาความรู้ โดยวิธีอนุมานและอุปมาน (Deductive and Inductive) กล่าวคือ ใช้วิธีอนุมานในการคาดคะเนคำตอบหรือการตั้งสมมุติฐาน จากนั้นนำวิธีอุปมานมาใช้ในการรวบรวมข้อมูล เพื่อทดสอบสมมุติฐานว่าเป็นไปตามที่คาดคะเนไว้หรือไม่และสรุปผลหรือข้อค้นพบ ฉะนั้นการแสวงหาความรู้ในปัจจุบัน จึงจำแนกได้ ๕ ขั้นตอน คือ

- (๑) ขั้นตอนการกำหนดปัญหา (Problem)
- (๒) ขั้นตอนการตั้งสมมติฐาน (Hypothesis)
- (๓) ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)
- (๔) ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis)
- (๕) ขั้นตอนการสรุปผล (Conclusion)

โดยขั้นตอนทั้ง ๕ เรียกว่าระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์และเป็นกระบวนการวิจัย ซึ่งเป็นวิธีที่สามารถช่วยให้ได้ความรู้และข้อความจริงที่เชื่อถือได้ ดังนั้น การวิจัยในยุคปัจจุบันจึงเป็นที่นิยมใช้ในประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยผลการวิจัยหรือข้อค้นพบ จึงนำมาใช้เป็นหลักการ ทฤษฎีและกฎเกณฑ์ตามลำดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นในเนื้อหาสาระที่ได้จากผลการวิจัย

## ๑.๒ ระเบียบวิธีการวิจัย (Research methodology)

ระเบียบวิธีการวิจัย เป็นกระบวนทัศน์ (Paradigm) หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการ ดำเนินงานศึกษาสันคคว่าทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ และครอบคลุมไปถึงวิธีการวิจัยและ เทคนิคของการวิจัย โดยระเบียบวิธีการวิจัยหนึ่งๆอาจใช้เทคนิคหรือวิธีการวิจัยได้หลายรูปแบบ ซึ่งวิธีการวิจัยหรือเทคนิคการวิจัยจะเป็นการำกิจกรรมตามขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการำวิจัยและระเบียบวิธีการวิจัยยังได้แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ คือ ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงเหตุผล (Rational research methodology) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical research methodology) ตาม หลักเกณฑ์แล้ว”ระเบียบวิธีการวิจัย”ประกอบด้วย ๑)การกำหนดหัวข้อเรื่องหรือปัญหาและนิยามของ ปัญหา ๒)การทบทวนเอกสาร(บริบทเกี่ยวลับเรื่องที่ำวิจัย แนวคิด/ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๓) การกำหนดวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ๔)ประชากร/ขนาดกลุ่มตัวอย่างและการลุ่ม ตัวอย่าง ๕)การสร้างและทดลองเครื่องมือวิจัย ๖)การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ๗)การสรุปผล/ ข้อค้นพบและการอ้างอิงฯ และ ๘) การวิพากษ์หรือผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองก่อนการเผยแพร่ไปสู่ สาธารณชนหรือผู้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยต่อไป (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546 : 13-15)

### ๑.๓ ประเภทของการวิจัย

การกำหนดประเภทของการวิจัย ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยของแต่ละ สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่ทำวิจัย โดยแบ่งไปตามลักษณะการวิจัย ดังนี้

๑.๓.๑ แบ่งตามจุดมุ่งหมาย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

๑) การวิจัยบริสุทธิ์ (Pure Research)

๒) การวิจัยประยุกต์ (Applied Research)

๑.๓.๒ แบ่งตามลักษณะข้อมูล สถาบันการศึกษา

๑) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

๒) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

๑.๓.๓ แบ่งตามประเภทข้อมูล หน่วยงานต่างๆ

๑) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

๒) การวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research)

๑.๓.๔ แบ่งตามวิธีการทำวิจัย

๑) การวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research)

๒) การวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive Research)

๓) การวิจัยแบบทดลอง (Experimental Research)

๔) การวิจัยแบบสหสัมพันธ์ (Correlational Research)

๕) การวิจัยแบบประเมิน (Evaluative Research)

๖) การวิจัยและพัฒนา (Research & Development)

๗) การวิจัยรายกรณี (Case Study Research)

๘) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

๙) การวิจัยประวัติศาสตร์ (Historical Research)

## ๑.๔ การวิจัยทางการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ ซึ่งจำแนกเป็น ๒ ความหมายคือ การบริหารและการจัดการ ดังนี้ ๑) การบริหาร(Administration) หรือผู้บริหาร หมายถึง เป็นผู้กำหนดนโยบาย (Policy) การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ(Directing) การควบคุม(Controlling) ๒) การจัดการ (Management) หรือผู้จัดการ หมายถึง ขั้นตอนการนำนโยบายและแผนมาดำเนินการหรือปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (แปลงแผนมาสู่การปฏิบัติ) การจัดองค์การ (Organizing) การประสานงาน (coordinating) การนำหรือ จูงใจ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

สำหรับการบริหารจัดการ จึงหมายถึง การนำของ"ชุดการบริหาร" และ "ชุดการจัดการ" มาดำเนินการหรือปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามทิศทางนโยบาย ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างเฉลียวฉลาดและคุ้มค่า ส่วนการใช้ทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ (Effective) หมายถึง การตัดสินใจอย่างถูกต้อง และมีการปฏิบัติ การได้ผลสำเร็จ ตามนโยบายหรือแผนที่กำหนดไว้จะนั้น ผลสำเร็จของ"การบริหารจัดการ" จะต้อง มีทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลควบคู่กันไป จึงถือได้ว่าเป็นการบริหารจัดการที่ดี

โดยการวิจัยทางการจัดการ (Management Research) การทำวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการ หรือ บริหารจัดการดังกล่าวข้างต้น โดยรูปแบบการวิจัยจะเน้นการวิจัยประยุกต์(Applied Research) ซึ่งเป็น ที่นิยมใช้ในวิธีวิจัยทางการจัดการ โดยเปรียบเทียบความมุ่งหมายของการวิจัย ประยุกต์ทางการจัดการ ที่แตกต่างจากการวิจัยบริสุทธิ์และการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยศึกษาขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ครอบคลุมถึงการกำหนดประเด็น ปัญหา

การทบทวนเอกสารหรือวรรณกรรม การสร้างกรอบแนวคิด การทดสอบสมมติฐานด้วย เครื่องมือเชิง ประจักษ์ การออกแบบการวิจัย การกำหนดประชากร/ตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง การสร้างมาตรวัด การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลผล ข้อมูล รวมทั้งการเขียน รายงานผลการวิจัย เพื่อใช้อ้างอิงหรือใช้ประโยชน์ทางด้านการจัดการ ซึ่ง อาจทำวิจัยทางด้านการ จัดการที่เกี่ยวกับสาขาต่างๆ เช่น การจัดการการผลิต(Production Management) การจัดการการตลาด (Marketing Management) การจัดการการเงิน(Financial Management) การจัดการเชิงกลยุทธ์(Strategic Management) การบัญชีเพื่อการจัดการ(Accounting Management) เศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการ (Managerial Economics) ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ(System Information Management) การ จัดการโลจิสติกส์(Logistics Management) การจัดการสิ่งแวดล้อม(Environment Management) การ จัดการภาครัฐและเอกชน(Public and Private Sector Management) การ จัดการเชิงพุทธ (Buddhist Management) ซึ่งเป็นการนำหลักพุทธธรรมหรือพระไตรปิฎกมา ประยุกต์ใช้กับสังคม/ชุมชนอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

## ๑.๕ จรรยาบรรณของนักวิจัย

กระบวนการทำวิจัย ที่นำมาใช้ในทุกประเภทของการวิจัย ซึ่งบางเรื่องบางระดับจะมีความ สุ่ม สักมาก เช่น การวิจัยที่ใช้ในระดับปริญญาเอก หรือการทำวิจัยเพื่อใช้ในการค้นคว้าอิสระหรือ วิทยานิพนธ์ โดยผู้ทำวิจัยจะต้องมีจรรยาบรรณของการเป็นนักวิจัยอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อเป็นหลัก เกณฑ์ สร้างความน่าเชื่อถือในขั้นตอนต่างๆ หรือการปฏิบัติตามระบบระเบียบ เพราะการทำวิจัยเป็น วิชาการ จึงจำเป็นจะต้องคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรมและ”จรรยาบรรณ”ในการปฏิบัติตาม กระบวนการวิจัย

จากเหตุผลดังกล่าว ทางสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ จึงกำหนดจรรยาบรรณ นักวิจัยไว้เป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยให้ยึดถือปฏิบัติ ๙ ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัย แห่งชาติ, ๒๕๕๑) ดังนี้

๑) นักวิจัยต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ โดยนักวิจัยต้องมีความ ซื่อสัตย์ต่อตนเองไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น ต้องให้เกียรติและ มี ความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

๒) นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่ สนับสนุนการวิจัย และต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด นักวิจัยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อตกลงการ วิจัยที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน โดยอุทิศเวลาทำงานวิจัยให้ได้ผลดีที่สุดและเป็นไปตาม กำหนดเวลา มีความรับผิดชอบไม่ละทิ้งงานระหว่างดำเนินการ

๓) นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัย นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ใน สาขาวิชาการที่ทำวิจัยอย่างเพียงพอ และมีความรู้ความชำนาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ ทำ วิจัย เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ และเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ การตีความหรือการ สรุปที่ ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่องานวิจัย

๔) นักวิจัยมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิต นักวิจัยต้องดำเนินการ ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และเที่ยงตรงในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ พืช ศิลป วัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกและมีปณิธานที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

๕) นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย นักวิจัยต้อง ไม่ คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลยและขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ต้องถือ เป็นภาระหน้าที่ที่จะอธิบายจุดมุ่งหมายของการวิจัยแก่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยไม่หลอกลวง หรือบีบบังคับ และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

๖) นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย นักวิจัย ต้องมีอิสระทางความคิดต้องตระหนักว่า อคติส่วนตน หรือความลำเอียงทางวิชาการ อาจส่งผลให้ มี การบิดเบือนข้อมูลและข้อค้นพบทางวิชาการ อันเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหายต่องานวิจัย

๗) นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ นักวิจัยพึงเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่ขยายผลข้อค้นพบจนเกินความเป็นจริง และไม่ใช้ผลงานวิจัยไปในทางที่มีข้อ

๘) นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น นักวิจัยพึงมีใจกว้าง พร้อมที่จะ เปิดเผยข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลทางวิชาการของผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูกต้อง

๙) นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อต้านสังคมทุกระดับ นักวิจัยพึงมีจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังสติปัญญาในการทำวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญและประโยชน์สุขของสังคมและมวลมนุษยชาติ

## ๑.๖ คุณภาพผลงานวิจัยและดุชนีพนธ์

คุณภาพและมาตรฐานของผลงานวิจัยและดุชนีพนธ์ จะแตกต่างกันไปจากคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการให้แก่ลูกค้าหรือสมาชิกในองค์การ ทั้งนี้ เพราะคุณภาพของผลงานวิจัย หรือคุณภาพของวิทยานิพนธ์/ดุชนีพนธ์ ได้แบ่งออกเป็นหลายระดับ เช่น การวิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์โดยความเข้มข้นหรือลุ่มลึกของผลงานวิจัย ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามงบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงาน/องค์การสนับสนุนการวิจัย ส่วนทางด้านคุณภาพและมาตรฐานของวิทยานิพนธ์หรือดุชนี พนธ์ จะขึ้นอยู่กับจำนวนหน่วยลิต เช่น ระดับพื้นฐานหรือขั้นต้น เป็นภาคนิพนธ์/สารนิพนธ์ หรือ การค้นคว้าอิสระ(IS) ซึ่งมีจำนวนหน่วยลิต ๓ หรือ ๖ หน่วยลิต ส่วนระดับกลางคือ วิทยานิพนธ์ (Thesis) ที่มีจำนวน ๑๒ หน่วยลิต และระดับสูงคือดุชนีพนธ์(Dissertation) บางสถาบันเรียกว่า “ปริญญาณิพนธ์” ส่วนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเรียก “วิทยานิพนธ์” โดยส่วนใหญ่ เรียก “ดุชนีพนธ์” เมื่อทำเสร็จและผ่านกระบวนการทุกขั้นตอนจนกระทั่งสภามหาวิทยาลัยอนุมัติ สำเร็จการศึกษาแล้วเรียกว่า “ดุชนีบัณฑิต” ซึ่งจะเรียกว่าอย่างไรขึ้นอยู่กับ พ.ร.บ.ของสถาบันการศึกษา นั้นๆ แต่ที่สำคัญคือทุกสถาบันอุดมศึกษาหรือวิทยาลัย/สถาบัน/มหาวิทยาลัย จะต้องกำหนด หน่วยลิตให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง”เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘ ข้อ ๗.๓ และ ข้อ ๙.๒ มี (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, พ.ศ.๒๕๔๘) ดังนี้

๑.๖.๑ การกำหนดหน่วยลิต ข้อ ๗.๓ ปรินญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยเน้นการวิจัย เพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง (มีหน่วยลิตตั้งแต่ ๓๖ หรือ ๔๘ และ ๗๒ หน่วยลิต) คือ

**แบบ ๑** เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยลิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด ดังนี้

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปรินญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยลิต

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปรินญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยลิต ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ ตาม แบบ ๑.๑ และ แบบ ๑.๒ จะต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน

**แบบ ๒** เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง และก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปรินญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

แบบ ๒.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปรินญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ ตาม แบบ ๒.๑ และ แบบ ๒.๒ จะต้องมีมาตรฐาน และคุณภาพเดียวกัน

๑.๖.๒ การกำหนดคุณวุฒิ ข้อ ๘.๒ ปรินญาเอก (ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๘)

๘.๒.๑ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปรินญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือ สาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย ๓ คน

๘.๒.๒ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

**๑) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก(ประธาน)** ต้องเป็นอาจารย์ประจำมีคุณวุฒิปรินญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชา นั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อรับปรินญา

**๒) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี)** ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิปรินญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการ ทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปรินญา

๘.๒.๓ อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน อาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิปรินญาเอกหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชา ที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปรินญา

๙.๒.๔ อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิ ไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ใน สาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

อย่างไรก็ตาม การกำหนดหน่วยกิตจะแตกต่างกันในแต่ละระดับ เช่น ภาคนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และ ดุษฎีนิพนธ์ แต่การตั้งชื่อหัวข้อ/เรื่อง... อาจจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันไม่มากนัก และที่แตกต่าง กันค่อนข้างชัดเจนคือ วัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย(Methodology Research) สิ่งที่น่าสนใจศึกษาและอาจารย์ผู้สอนทำวิจัยต้องคำนึงถึงหรือมีจิตสำนึกอยู่ เสมอคือ ทั้ง ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมีหลักการที่ว่า การทำวิจัยครั้งนี้มีจำนวนหน่วยกิตเท่าไรและ เป็น วิทยานิพนธ์(Thesis)ระดับปริญญาโท ๑๒ หน่วยกิต หรือใช้เป็นวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ (Dissertation) ระดับปริญญาเอก ๓๖ หน่วยกิต ๔๘ หน่วยกิต หรือ ๕๔ ถึง ๗๒ หน่วยกิต ซึ่ง คุณภาพและ มาตรฐานของวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ในแต่ละระดับ ได้ใช้จำนวนหน่วยกิตเป็นหลัก การ แต่สิ่ง สำคัญคือทางนิสิต/นักศึกษาไม่ควรต่อรองด้วยเงื่อนไขมีเวลาจำกัด/ทำให้หาข้อมูลยุ่ง ยากหรือกลัวจะ ไม่จบทันเวลาและอื่นๆอีกมากมายหลายเรื่อง ส่วนอาจารย์ผู้สอนหรือที่ปรึกษาฯก็ อย่าได้ต้อตามหรือ จำยอมเพราะเห็นใจหรือมีเงื่อนไขอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องับวิชาการ เพราะนั่นหมายถึงทั้ง สองกำลังลดระดับ คุณภาพและมาตรฐานของผลงานวิจัยหรือดุษฎีนิพนธ์ลง เป็นต้น

๑.๖.๓ การจัดทำวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ (Dissertation) จำนวน ๓๖ หรือ ๔๘ และ ๗๒ หน่วยกิต ด้วยการศึกษาระดับปริญญาเอก เป็นการศึกษาในระดับสูงสุดและกลุ่มเล็กที่สุด ซึ่งกำหนด ระดับคุณภาพและมาตรฐานไว้ในระบบ TQF โดยหลักสูตรสาขาวิชาฯได้เน้นให้นิสิตนักศึกษามี คุณธรรม จริยธรรมและมีการศึกษาค้นคว้าหลายมิติอย่างกลุ่มเล็ก(สุดยอดแต่ละมิติ)ในระดับสูงอย่าง มี อิสระ มีความเชี่ยวชาญในพัฒนาการสำคัญขององค์ความรู้ในหลักสูตรสาขาวิชาที่ศึกษาฯ ตลอด จน การแปลความหมายและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาเนื้อหาสาระของรายวิชาในสาขา วิชา และวิชาชีพ ซึ่งหลักสูตรระดับปริญญาเอกฯ อาจเน้นการค้นคว้าวิจัยที่นำไปสู่การทำ วิทยานิพนธ์ (ไม่ต่ำกว่า ๕๔ ไปถึง ๗๒ หน่วยกิต แบบ ๑.๑ และแบบ ๑.๒) ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มพูนองค์ ความรู้ที่มีอยู่ หรืออาจ ผสมผสานระหว่างวิทยานิพนธ์ (แบบ ๒.๑ จำนวน ๓๖ หน่วยกิต) กับการ ศึกษารายวิชาระดับสูงในสาขา วิชาชีพหรือสาขาวิชาประยุกต์ฯ สำหรับมาตรฐาน “ผลการเรียนรู้” ใน ระดับปริญญาเอก เพื่อเพิ่ม ความรู้ ทักษะและความสามารถที่สูงขึ้นจากระดับปริญญาโท เพื่อ สามารถทำการวิจัยได้ด้วยตนเอง ตลอดจนข้อเสนอแนะของดุษฎีบัณฑิต สามารถบรรลุเป้าหมาย สูงสุดได้ด้วยการค้นคว้าของตนเอง โดยกำหนดมาตรฐาน “ผลการเรียนรู้” ดังนี้

๑) แสดงทักษะเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนและลึกซึ้งที่เพิ่มจากระดับปริญญาโท รวมทั้งวิธีการที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาที่ศึกษาสูงสุด

๒) แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้าง การออกแบบ และการทำให้บรรลุผล รวมทั้งเลือกใช้ส่วนต่างๆ ในกระบวนการวิจัยทั้งหมดอย่างเข้มข้นหรือแข็งแกร่งทางวิชาการ

๓) รับผิดชอบต่องานวิจัยต้นแบบ ซึ่งให้ความรู้ด้วยขอบเขตที่กว้างขวางและลุ่มลึก โดยผ่านทางวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ที่ลงรายละเอียดลึกซึ้ง การนำเสนอและแก้ต่างหรือสอบปกป้องวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ รวมทั้งการตรวจสอบและตีพิมพ์สู่สาธารณะตามแบบมาตรฐานสากล

๔) การวิเคราะห์หรือการวิจารณ์ การประเมินและการสังเคราะห์แยกแยะแนวคิดที่ใหม่และความซับซ้อนได้อย่างชัดเจน

๕) การติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อน ชุมชนทางวิชาการ การศึกษา และสังคมอันกว้างขวางที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๖) ส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางสังคมและวัฒนธรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสังคมและประเทศชาติ โดยเน้นพื้นฐานด้านความรู้ที่มีบริบททางวิชาการและวิชาชีพ

เนื่องจากการศึกษาระดับปริญญาเอก เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้สู่สังคม โดยมีผลงานวิจัย/ดุษฎีนิพนธ์เป็นกลไกสำคัญในประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งมี การกำหนดคํวบ่งชี้ที่ ๔ ของ สมศ. “ผลงานผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์ โดย ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นปัจจัยสำคัญของคุณภาพ ซึ่ง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ซึ่งแสดงถึงความเป็นผู้นำทางความคิด ความสามารถด้านการคิด เชิงวิพากษ์ การนำเสนอผลงาน มีทักษะในการวิจัย ทักษะและภูมิปัญญาในฐานะนักวิชาการและนัก วิชาชีพชั้นสูง” ดังนั้น การทำวิจัยเพื่อใช้เป็นวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์(แบบ 1 และแบบ 2) ในระดับ ปริญญาเอก โดยการออกแบบการวิจัยจะมีทั้ง”การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ และ “การออกแบบ การวิจัยเชิงปริมาณ” ซึ่งสัดส่วนการออกแบบการวิจัยระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิง ปริมาณ(มีสัดส่วนไม่แน่นอน) ซึ่งขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่เน้นความเข้มข้นและลุ่มลึกทางด้านใด ทั้งนี้ เพราะการเรียนการสอนระดับปริญญาเอกที่จะเป็นดุษฎีบัณฑิต คือมาตรฐานทางด้านผลงานวิจัยที่ใช้ เป็นดุษฎีนิพนธ์ โดยสามารถติดตามพัฒนาการและครอบครองความรู้ที่ระบุงการพิจารณา ความสามารถด้านนี้ซึ่งพิจารณาได้จากดุษฎีนิพนธ์ของนิสิต/นักศึกษาเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วรรณกรรมในดุษฎีนิพนธ์ ฉะนั้นการออกแบบการวิจัยในระดับปริญญาเอกหรือดุษฎีนิพนธ์ จะต้องมีความชัดเจน ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ

จากประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้ “การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและของเอกชน พ.ศ.๒๕๕๐” ภายหลังมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ผลิตนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาเอกหรือดุษฎีบัณฑิต ให้ มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของชุมชนวิชาการในระดับสากล โดยอย่างน้อยที่สุดผู้จบ ปริญญาเอกหรือดุษฎีบัณฑิต ต้องมีมาตรฐาน ๕ ด้านคือ

๑) มาตรฐานภูมิความรู้เชิงประจักษ์ในคุณภาพและมาตรฐานของดุษฎีบัณฑิต(ดร.)

๒) มาตรฐานคุณภาพและมาตรฐานของวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ระดับปริญญาเอก

๓) มาตรฐานจริยธรรมหรือจรรยาบรรณ โดยรู้กว้างและลึกในสาขาวิชาชีพ

๔) มาตรฐานความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร

๕) มาตรฐานเวลาที่ใช้ในการศึกษาปริญญาเอก(ไม่เกิน ๓ ปี)

โดยจะกล่าวถึงเฉพาะมาตรฐานคุณภาพดุษฎีบัณฑิตและมาตรฐานคุณภาพดุษฎีนิพนธ์

**มาตรฐานที่ ๑)** เป็นมาตรฐานทางด้านความรู้กว้างและความรู้ลึกในสาขาการวิจัยของตนโดยมาตรฐานข้อนี้จะเห็นได้ว่าผู้ที่จะเป็นดุษฎีบัณฑิตจะต้องมีความรู้ทั้งกว้างและลึกในสาขาวิชาที่ตนได้ทำการวิจัย ซึ่งพิจารณาได้จากดุษฎีนิพนธ์ของนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาเอกและผลงานภายหลังจบมาแล้ว ๓ ปี

**มาตรฐานที่ ๒)** เป็นมาตรฐานทางด้านความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัยที่ใช้เป็นวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ และความสามารถในการติดตามพัฒนาการและครอบครองความรู้ โดยแสดง ความสามารถด้านนี้ได้จากดุษฎีนิพนธ์ของนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาเอก เช่น การใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย/ดุษฎี นิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์ได้รับรางวัลจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

๑.๖.๔ มาตรฐานคุณภาพวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์

การทำวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ ถือเป็นหัวใจของการเรียนปริญญาเอก และเนื่องจากการเรียนปริญญาเอกเป็นการผลิตนักวิจัยมืออาชีพ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของชุมชนวิชาการระดับสากล โดยดุษฎีนิพนธ์จึงต้องได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปของนานาชาติด้วย เพื่อให้เป็นที่แน่ใจได้ว่ามหาวิทยาลัยได้ทำการผลิตดุษฎีบัณฑิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของชุมชนวิชาการระหว่างประเทศ โดยปกติทั่วไปแล้วมหาวิทยาลัยจะกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดุษฎีนิพนธ์เอาไว้เป็นการล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้ทราบตั้งแต่ต้น และถือปฏิบัติในการทำดุษฎีนิพนธ์ของตน และมอบให้คณะกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ใช้เป็นแนวทางในการตรวจพิจารณาตัดสินขั้นสุดท้ายในการตรวจ/สอบดุษฎีนิพนธ์ อย่างไรก็ตามเพื่อ ทำความเข้าใจในเกณฑ์มาตรฐาน โดยทั่วไปจะนำมาตรฐานดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งเป็นข้อเสนอที่ควรจะได้ นำมาพิจารณา ดังนี้

จากการกำหนดมาตรฐานดุขฤนิพนธ์ข้างต้น ดุขฤนิพนธ์นั้น จะต้องเป็นผลงานวิจัยที่มี ความ  
แกร่งทางวิชาการอย่างสูง และการตัดสินขั้นสุดท้ายว่า นิสิต/นักศึกษาควรจะจบหรือไม่นั้น อยู่ที่ผู้  
เชี่ยวชาญที่ได้รับเชิญมาจากภายนอก นอกจากมาตรฐานดุขฤนิพนธ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมี  
มาตรฐานดุขฤนิพนธ์ที่กำหนดโดยสถาบันหรือองค์การ หรือบุคคลสำคัญอีกหลายประการ เพื่อ  
ความเข้าใจอันดีและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคุณภาพของดุขฤนิพนธ์ จึงได้นำเกณฑ์  
มาตรฐานต่างๆ จัดทำเป็นชุดมาตรฐานดุขฤนิพนธ์ขึ้น ซึ่งในขั้นต้นมีข้อกำหนดไว้รวมเป็นเกณฑ์  
มาตรฐานดุขฤนิพนธ์ทั้งสิ้น ๑๔ ประการ โดยสรุป (อ้างถึงใน อภินันท์ จันตะนี, ๒๕๕๑) ดังนี้

**๑) การใช้ภาษาเขียนดุขฤนิพนธ์** การเขียนจะต้องมีความถูกต้องมีความชัดเจน สละสลวย  
นักวิชาการบางท่านก็แนะนำให้ใช้ภาษาที่เรียบง่าย รวมทั้งมีโครงสร้างประโยคที่เรียบง่ายอีกด้วย แห้  
ว่าจะได้รับอนุมัติให้เขียนเป็นภาษาอื่นแต่ก็บังคับว่าจะต้องมี Extended Summary เป็นภาษา  
อังกฤษ

**๒) ความยาวของดุขฤนิพนธ์** ลักษณะความยาวของดุขฤนิพนธ์ ในเรื่องความยาวของ  
ดุขฤนิพนธ์นี้ ไม่มีข้อกำหนดที่แน่ชัดขึ้นอยู่กับแต่ละคณะวิชาและมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง บาง สถาบัน  
อุดมศึกษากำหนดว่าดุขฤนิพนธ์ให้มีความยาวประมาณ ๘๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ คำ(ภาษาอังกฤษ) ใน  
ขณะที่ Featherstone ซึ่งจบปริญญาเอกจาก The University of Manchester แห่ง  
อังกฤษ ระบุว่า มหาวิทยาลัยกำหนดความยาวของดุขฤนิพนธ์ไว้ไม่ให้เกิน ๑๐๐,๐๐๐ คำ (Feather-  
stone, ๒๐๐๐, p.๓) อย่างไรก็ตามคุณค่าของดุขฤนิพนธ์นั้นไม่ได้อยู่ที่ความยาวหรือความหนา  
เพราะในการสอบดุขฤ นิพนธ์นั้น มิได้กระทำโดยวิธีการชั่งน้ำหนักแต่อย่างใด การสอบดุขฤนิพนธ์ใช้  
วิธีประเมินคุณค่า และ คุณภาพดุขฤนิพนธ์(Featherstone,๒๐๐๐)

**๓) ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในสาขาที่ศึกษาดุขฤนิพนธ์** จะต้องแสดงให้เห็น  
ถึงความรู้ความสามารถของนิสิต/นักศึกษา และมีหลักฐานแสดงว่านักศึกษามีความรู้ความ  
เชี่ยวชาญ ในสาขาวิชานั้นๆ ตามที่ได้เน้นย้ำอยู่เสมอว่า ตามหลักการนั้นการเรียนระดับปริญญาเอก  
เป็นการ สร้างนักวิจัยมืออาชีพ โดยจะต้องศึกษาให้มีความรู้ลึกซึ้งถึงแก่นแท้ของเรื่องที่ตนเองทำ  
ดุขฤนิพนธ์ ดังนั้น ดุขฤนิพนธ์ อันเป็นผลผลิตขั้นสุดท้ายของการเรียนระดับปริญญาเอก จึงต้อง  
แสดงภูมิความรู้ ของผู้ที่จะเป็นดุขฤบัณฑิตให้เห็นอย่างชัดเจน โดยเป็นผู้สร้างความรู้มีความรอบรู้  
อย่างลึกซึ้ง และมี ความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องต่าง ๆ ในสาขาวิชาที่ตนได้ศึกษานำเสนออะไรออกไป  
แล้วมีคนสนใจรับ ฟังและมีคุณค่าและมีความหมายในสังคม

**๔) ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในด้านระเบียบวิธีการวิจัยดุขฤนิพนธ์** จะต้อง  
แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งในการใช้ระเบียบวิธี และเทคนิคอย่าง  
เหมาะสมและรู้ถึงข้อจำกัดของระเบียบวิธีและเทคนิคเหล่านี้ เพราะการเรียนระดับปริญญาเอกนั้นเป็น  
การสร้างนักวิจัยมืออาชีพ ฉะนั้นดุขฤนิพนธ์จึงเป็นเครื่องพิสูจน์ความสามารถทางการวิจัย ซึ่ง  
นิสิต/ นักศึกษาจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องระเบียบวิธีและเทคนิคการวิจัยสามารถเลือก  
ใช้ได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม เมื่อจบเป็นดุขฤบัณฑิตแล้ว ถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ

**๕) การสร้างความรู้ใหม่ผลการวิจัยจากดัชนีพันธ์** มีส่วนอย่างมากในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ถือว่ามีความสำคัญมาก โดยผลงานวิจัย/ดัชนีพันธ์จะต้องมีความแตกต่างจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ข้อแตกต่างข้อหนึ่งคือ จะต้องมีส่วนสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่

**๖) ความเป็นต้นกำเนิดของความรู้ผลการวิจัยดัชนีพันธ์** มีส่วนอย่างมากในการสร้างองค์ความรู้เกิดขึ้นโดยการเป็นต้นกำเนิดของแนวทางและหรือการตีความข้อค้นพบและในบางกรณีเป็นการค้นพบข้อความจริงใหม่ มีข้อกำหนดที่คล้ายคลึงกันว่าข้อกำหนดนี้นับเป็นข้อกำหนดที่จะชี้ถึงความสำเร็จสำหรับดัชนีพันธ์อีกข้อหนึ่ง ซึ่งจะเห็นว่าข้อกำหนดในเรื่องการสร้างองค์ความรู้หรือหลักการขึ้นมาใหม่นั้นมีความชัดเจนในตัวของมันเองอยู่แล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอมักจะอยู่ที่เรื่อง ความเป็นต้นกำเนิดของความรู้หรือหลักการขึ้นมาใหม่นั้นมีความชัดเจนในตัวของมันเองอยู่แล้ว และ หลักการเพื่อความชัดเจนเกี่ยวกับความเป็นต้นกำเนิดหรือต้นตำรับขององค์ความรู้ที่สร้างขึ้นจากดัชนี นีพันธ์นั้น โดยหลักการแล้วดัชนีพันธ์ที่ได้รับการอนุมัติให้สอบผ่านจะต้องเป็นผลงานที่เป็นต้นคิด ของนิสิตหรือนักศึกษาผู้ทำดัชนีพันธ์ฉบับนั้น หลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและคณะกรรมการ สอบดัชนีพันธ์ให้ความสำคัญมากในการวินิจฉัยและตัดสินในการสอบดัชนีพันธ์ในขณะเดียวกัน นิสิตหรือนักศึกษาจะต้องใช้มาตรฐานเบื้องต้นในการทำดัชนีพันธ์ของตนเช่นกัน

**๗) การสื่อสารข้อค้นพบที่เกิดจากงานวิจัยดัชนีพันธ์** จะต้องแสดงให้เห็นถึงความรู้และความสามารถในการสื่อสารข้อค้นพบของงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพแบบมืออาชีพและในบริบทหรือสภาพแวดล้อมนั้นด้วย

**๘) ความแกร่งทางวิชาการ** ดัชนีพันธ์จะต้องเป็นผลงานวิจัย ที่ได้ทำขึ้นด้วยความรอบคอบระมัดระวังมีความแกร่งทางวิชาการมีความยั่งยืน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาได้สำเร็จเสร็จสิ้นและผ่านการเป็นผู้ฝึกงานการทำวิจัยอย่างสมบูรณ์ และได้รับอนุมัติให้เข้าใจชุมชนวิชาการในสาขาวิชาการนั้นๆ การพิจารณาความแกร่งทางวิชาการนั้นทางหนึ่งก็คือพิจารณาจากการใช้วรรณกรรมในดัชนี นีพันธ์ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะมีการอ้างอิง ประมาณ ๑๐๐ รายการ

**๙) การใช้ข้อมูลปฐมภูมิในการอ้างอิง** ข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิงในดัชนีพันธ์ ต้องเป็นข้อมูลปฐมภูมิเท่านั้นไม่สามารถใช้ข้อมูลทุติยภูมิอ้างอิงได้ ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวเป็นข้อกำหนดที่สำคัญ ในทางปฏิบัติมากเช่นกัน

**๑๐) การอ้างอิงและการไม่คัดลอกงานผู้อื่น** ดัชนีพันธ์จะต้องมีการอ้างอิงอย่างถูกต้องโดยไม่มีการคัดลอกงานของผู้อื่นๆ ซึ่งถ้าหากมีกรณีนี้เกิดขึ้นกรรมการอาจปรับให้เป็นตกและดำเนินการลงโทษตามระเบียบข้อบังคับของสถาบันหรือมหาวิทยาลัยได้

**๑๑) ความถูกต้องตามรูปแบบดัชนีพันธ์** โดยดัชนีพันธ์จะต้องมีความถูกต้องตาม รูปแบบที่สถาบันหรือมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ซึ่งถ้าหากไม่เป็นไปตามข้อกำหนดสถาบันหรือ มหาวิทยาลัย จะไม่จัดสอบให้หรืออาจใช้มาตรการอื่นตามระเบียบข้อบังคับของสถาบันหรือ มหาวิทยาลัยได้

**๑๒) ความเหมาะสมที่จะตีพิมพ์ดัชนีพันธ์** จะต้องมีความเหมาะสมที่จะตีพิมพ์ในวารสาร ทางวิชาการซึ่งตีพิมพ์ผลงานวิจัยในสาขานั้นๆ วารสารทางวิชาการนี้เป็นที่คาดหวังว่าจะต้องเป็นวารสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติหรือระดับนานาชาติซึ่งก่อนอนุมัติให้ตีพิมพ์ได้นั้นจะต้องผ่านการตรวจสอบและกลั่นกรองอย่างเข้มข้น จากคณะกรรมการหรือผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง(Peer Review) อย่างเข้มข้น

**๑๑) ความถูกต้องตามรูปแบบดุชฎินิพนธ์** โดยดุชฎินิพนธ์จะต้องมีความถูกต้องตาม รูปแบบ ที่สถาบันหรือมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ซึ่งถ้าหากไม่เป็นไปตามข้อกำหนดสถาบันหรือ มหาวิทยาลัย จะ ไม่จัดสอบให้หรืออาจใช้มาตรการอื่นตามระเบียบข้อบังคับของสถาบันหรือ มหาวิทยาลัยได้

**๑๒) ความเหมาะสมที่จะตีพิมพ์ดุชฎินิพนธ์** จะต้องมีความน่าเชื่อถือที่จะตีพิมพ์ในวารสาร ทาง วิชาการซึ่งตีพิมพ์ผลงานวิจัยในสาขาวิชานั้นๆ วารสารทางวิชาการนี้เป็นที่คาดหวังว่าจะต้องเป็น วารสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติหรือระดับนานาชาติซึ่งก่อนอนุมัติให้ตีพิมพ์ได้นั้น จะต้องผ่านการตรวจสอบและกลั่นกรองอย่างเข้มข้น จากคณะกรรมการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ กลั่นกรอง(Peer Review) อย่างเข้มข้น

**๑๓) เกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ประเมินคุณภาพดุชฎินิพนธ์** ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณภาพ ของดุชฎินิพนธ์ เนื่องจากการทำดุชฎินิพนธ์นั้นส่วนใหญ่แล้วจะทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มีขั้นตอน หรือกระบวนการขั้นตอนการวิจัย ยุทธศาสตร์การวิจัย และวิธีการวิจัย ที่แตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ทำกันอยู่โดยทั่วไป ดังนั้นการประเมินคุณภาพดุชฎินิพนธ์ที่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงมีวิธีการ ประเมิน ที่แตกต่างออกไป และจำเป็นต้องระบุเกณฑ์ไว้ด้วยว่าในการทำดุชฎินิพนธ์ จะใช้เกณฑ์ มาตรฐาน คุณภาพประเด็นใดบ้างเป็นตัวชี้วัด มาตรฐานคุณภาพของดุชฎินิพนธ์ และผู้ทำ ดุชฎินิพนธ์จะมีวิธีการ ควบคุมคุณภาพของดุชฎินิพนธ์ของตนได้

**๑๔) การกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณนักวิจัย (The Ethical Protocol)** เป็นการ ประกันเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพของดุชฎินิพนธ์ การทำวิจัยเพื่อใช้เป็นดุชฎินิพนธ์ส่วน ใหญ่จะใช้ การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีความแตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณอย่างมาก ทั้งทางด้าน การกำหนด ความรู้ (Ontology) การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำวิจัยกับผู้ให้ข้อมูล (Epi- temology) และ ระเบียบวิธีการวิจัย (Methodology) โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการเก็บข้อมูลทำให้ ผู้ทำวิจัยเข้าถึงข้อมูล อย่างลึกซึ้ง ซึ่งมีทั้งข้อมูลที่เป็นความลับอันอาจเป็นโทษแก่ผู้ให้ข้อมูลถ้าเปิดเผยหรือมีการสืบเสาะ และสามารถระบุตัวผู้ให้ข้อมูล โดยวิธีการใดๆ ก็ตามในการทำดุชฎินิพนธ์อัน จะถือเป็นแบบอย่างของ งานวิจัยต่อไป จึงต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับประเด็นจริยธรรม และ มาตรการที่นักวิจัยจะให้การคุ้มครอง ผู้ให้ข้อมูลเอาไว้ด้วย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้ทำวิจัยเชิงคุณภาพจะ ต้องถือเป็นหลักปฏิบัติว่าจะไม่เปิดเผย ชื่อผู้ให้ข้อมูล และในการเขียนรายงานการวิจัยจะต้องเขียนใน ลักษณะที่จะทำให้ผู้อ่านไม่สามารถ ติความหรือสืบเสาะหรือระบุได้ว่า ใครเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลข้อกำหนด ดังกล่าวข้างต้นนี้ แม้จะเป็น ข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานทั่วไป แต่ก็นับว่ามีความสำคัญมากเพราะว่า ดุชฎินิพนธ์นั้นถือได้ว่าเป็น ผลงานชิ้นสำคัญที่สุดในชีวิตของผู้ในระดับปริญญาเอกเป็นดุชฎิ นิพนธ์ ซึ่งจะต้องอยู่ตลอดไป เมื่อ สำเร็จการศึกษาไปแล้วไม่สามารถกลับไปแก้ไขได้อีก จึงต้องทำให้ มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

## ๑.๖.๕ การใช้เกณฑ์มาตรฐานตัดสินคุณภาพดุขุภีนิพนธ์

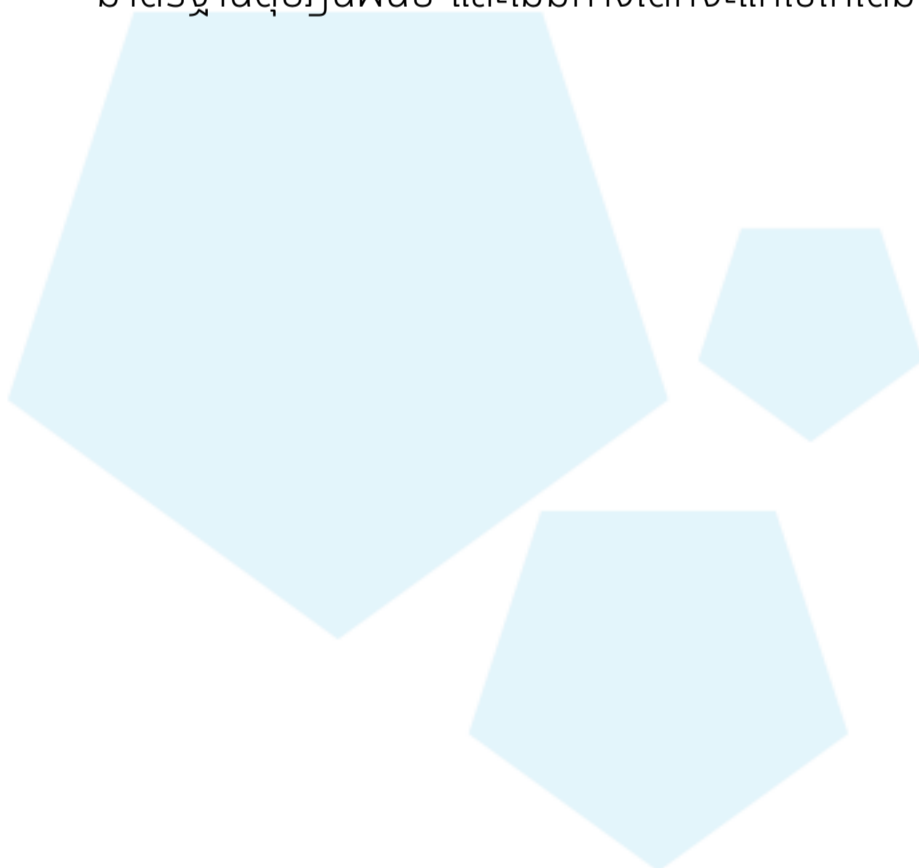
กระบวนการผลิตให้มีคุณภาพหรือมาตรฐานของดุขุภีบัณฑิตหรือคุณภาพของผู้จบ ระดับปริญญาเอก ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์มาตรฐานที่จะใช้ในการตัดสินคุณภาพดุขุภีนิพนธ์ ในขั้นสุดท้าย จากการพิจารณามาตรฐานของคุณภาพดุขุภีนิพนธ์ทั้ง ๑๔ ข้อ ดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาประมวลเป็นหลักเกณฑ์มาตรฐานที่จะใช้ในการตัดสินระดับคุณภาพดุขุภีนิพนธ์ในขั้นสุดท้าย ได้โดยปกติแล้วทางมหาวิทยาลัยจะกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ที่จะใช้ในการตัดสินขั้นสุดท้ายในการ สอบดุขุภีนิพนธ์ ทั้งนี้เพื่อให้บัณฑิต/นักศึกษาได้ทราบตั้งแต่ต้นและมอบให้คณะกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกได้ใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบพิจารณาตัดสินขั้นสุดท้ายในการสอบดุขุภีนิพนธ์ อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดยสถาบันหรือมหาวิทยาลัยต่างๆ เป็นแนวทางเพื่อพิจารณาทั้งการประเมินและการตัดสินขั้นสุดท้ายตามข้อกำหนดของสถาบันหรือมหาวิทยาลัยๆ โดยมีข้อกำหนดที่สำคัญ ๔ ระดับ ดังนี้

**ระดับที่ ๑** เป็นการสอบผ่านและสามารถเสนอสมามหาวิทยาลัยเพื่ออนุมัติให้ได้รับปริญญาดุขุภีบัณฑิต โดยปกติแล้วจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงดุขุภีนิพนธ์ด้วยเสมอ แต่เป็นการปรับปรุง/แก้ไข ดุขุภีนิพนธ์เพียงเล็กน้อย

**ระดับที่ ๒** เป็นการสอบผ่านโดยมีเงื่อนไขที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยให้เวลาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เสร็จภายใน ๓ - ๖ เดือน

**ระดับที่ ๓** เป็นการสอบดุขุภีนิพนธ์มีเงื่อนไขให้ไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม จึงจะพิจารณาตัดสินให้คะแนน โดยให้เวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมไม่เกิน ๖ เดือน

ระดับที่ ๔ เป็นการสอบไม่ผ่านโดยคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า ผลงานไม่มีคุณค่า ตามมาตรฐานดุขุภีนิพนธ์ และไม่มีทางใดที่จะแก้ไขให้ได้มาตรฐานระดับดุขุภีนิพนธ์ได้



## ๑.๗ ปัญหาการปฏิบัติตามระบบประกันคุณภาพดุษฎีบัณฑิต

การปฏิบัติตามระบบในประกันคุณภาพการศึกษา(TQF) ทั้งนี้ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ โดยในมาตรา ๓๔ ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.) มีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่ง คณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษาและระดับหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายของ สถาบันอุดมศึกษา(วิทยาลัย/สถาบัน/มหาวิทยาลัย)ในการพัฒนาการอุดมศึกษาต่อไป โดยมาตรฐาน การอุดมศึกษาดังกล่าว มีสาระสำคัญที่ครอบคลุมเป้าหมายและหลักของการจัดการศึกษาระดับ อุดมศึกษาของไทย และเป็นมาตรฐานที่คำนึงถึงความหลากหลายของกลุ่มหรือประเภทของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ทุกสถาบันสามารถนำไปใช้กำหนดพันธกิจและมาตรฐานในการ ปฏิบัติงานได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและ ส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งได้ดำเนินโครงการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย(Thai Qualifications Framework for Higher Education ; TQF : HEd ) ประกาศใช้ ณ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ โดยกำหนดให้มหาวิทยาลัย/สถาบัน/วิทยาลัยฯ ต้องปฏิบัติตาม มคอ.๒ มคอ.๓ มคอ.๕ และ มคอ.๗ และการประเมินตนเอง(SAR) ประจำปี ด้วย พร้อมทั้งการทวนสอบคุณภาพที่กำหนดไว้ใน มคอ.๒ หมวดที่ ๕ ข้อ ๒ และหมวดที่ ๗ ข้อ ๗ เป็นต้น ดัง เช่น การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิต/นักศึกษายังไม่สำเร็จการศึกษา

การทวนสอบในรายวิชาที่เปิดสอนแต่ละปีการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ การสัมมนา การทำวิทยานิพนธ์ จะต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ โดยให้เป็นความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอนในการออกข้อสอบหรือกำหนดกลไกและกระบวนการสอบ และมีการประเมินแผนการสอนสัมพันธ์กับการประเมินข้อสอบ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนจากผลการสอบ โดยคณะกรรมการประจำหลักสูตร และ/หรือ คณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภายในและภายนอกสถาบัน รวมถึงการประเมินอาจารย์และการประเมินผลการ เรียนการสอนโดยนิสิต/นักศึกษา ส่วนการทวนสอบในระดับหลักสูตร ให้มีระบบประกันคุณภาพ ภายใน (SAR) ของสาขาวิชาที่เปิดสอน ระบบประกันคุณภาพภายในระดับคณะ และระบบประกัน คุณภาพภายในระดับสถาบัน เพื่อดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล

หากดำเนินการตามกรอบ TQF ครบถ้วน จะเป็นหลักประกันคุณภาพและมาตรฐานในการทำ ดุษฎีนิพนธ์ของนิสิต/นักศึกษา และการผลิตดุษฎีบัณฑิตให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานดี ฉะนั้น การปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา(TQF) ที่เริ่มใช้ในปี ๒๕๕๒ จึงเป็นระบบที่ดีคือ

๑) เป็นเครื่องมือการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อวัดระดับการศึกษาตามที่กำหนดใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพ การศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

๒) เป็นเครื่องตัวชี้วัดคุณภาพอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่รับผิดชอบหลักสูตร/สาขาวิชา และอาจารย์ที่อยู่ประจำสาขาวิชาฯ รวมทั้งระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน โดยเน้น “ผลการเรียนรู้ ๕ ด้าน (Learning Outcomes)” ของนิสิต/นักศึกษา ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อ ประกันคุณภาพและมาตรฐานของดุขกฏิบัณทิต (ที่กำลังเพิ่มขึ้นมากในประเทศไทย) ตามกรอบ TQF

## ๑.๘ ตัวอย่าง-ชื่อเรื่องการทำวิจัยในระดับปริญญาเอก

๑. อิทธิพลของพฤติกรรมผู้นำวัฒนธรรมการทำงานในองค์การและกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานรัฐวิสาหกิจ (The Influence of Leadership Behaviors, Organizational Culture and Human Resource Development on Employee Performance in State Enterprises)

๒. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของนโยบายบรรษัทภิบาล กรณีบริษัทจดทะเบียน (Factors Affecting the Effectiveness of Corporate Governance Policy : The Case of Thai Listed)

๓. อิทธิพลของวิธีปฏิบัติด้านทรัพยากรมนุษย์ต่อผลการปฏิบัติงานบุคลากรสายผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา (The Influence of Human Resource Practices on Performance of Thai Academics)

๔. การจัดการความหลากหลายในองค์กร : ตัวแบบทางด้านทรัพยากรมนุษย์เพื่อความเท่าเทียมกัน ของผู้มีอัตลักษณ์หลากหลายทางเพศ (Organizational Diversity Management : HR Model for Equality of Employees with different Sexual Orientation.)

๕. ผลกระทบจากมุมมองด้านทรัพยากรและองค์การแห่งการเรียนรู้ต่อความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมขององค์การที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Impact of Resource Based View and Learning Organization on Innovativeness of Organization in Stock Exchange of Thailand.)

๖. สุขภาพองค์การและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ (Organization Health and Human Resource Management.)

๗. การให้บริการสาธารณะทางอิเล็กทรอนิกส์จากมุมมองนโยบายสาธารณะและด้านทรัพยากร : กรณีศึกษาการให้บริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันอุดมศึกษา (E-Public Service from Public Policy and Resource - Based Perspective : Case studies of E-Library Service of Higher Education Institutions.)

๘. ผลกระทบเชิงประจักษ์ของสถานการณ์การแข่งขัน การจัดการความรู้บรรยากาศการเรียนรู้ ความพร้อมในการปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานสาขาของ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (Empirical Impact of Competition Rivalry, Knowledge Management,

Learning Climate, Readiness to Change and Innovation on Performance of Siam Commercial Bank Branches.)

**๔. ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากมุมมองแนวคิดองค์การแห่งการ เรียนรู้และนวัตกรรมองค์การ**(Organizational Performance of Small and Medium Enterprises(SMEs) from Concepts of Learning Organization and Organizational Innovation.)

**๑๐. การจัดการบริการสาธารณะโดยวิธีการทำสัญญาจ้าง : กรณีศึกษาเทศบาลนคร พิษณุโลกและ เทศบาลนครขอนแก่น** (Public Service Management by Means of Contracting out: A Case Study of Phitsanuloke and Khon Kaen Municipalities)

**๑๑. ตัวแบบสมรรถนะองค์การขององค์การบริหารส่วนตำบล** (The Organizational Competencies Model for Tambo Administration Organization(TAO))

**๑๒. ตัวแบบสมรรถนะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล** (Strategic Leadership Competency Model for Mayor of the Tambon Administration Organization.)

**๑๓. การจัดการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ**(Educational Management at the Doctoral degree level in Public Administration programs at Rajabhat Universities.)

**๑๔. สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารระดับกลางของอุตสาหกรรมบริการโรงแรม ภาคใต้ของ ประเทศไทย**(The Management Competency of middle-level administration in the Hotel industry in the southern region of Thailand.)

**๑๕. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของวัดป่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** (The Natural Resources Management of Forest Temples in the Northeast of Thailand.)

**๑๖. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจนครบาล**(The Quality of work life of Bangkok Metropolitan police officers.)

**๑๗. ประสิทธิภาพการนำนโยบายการควบคุมมลพิษทางอากาศไปปฏิบัติของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด**(The Implementation Effectiveness of the Air Pollution Control Policy of the Map ta put Industrial Estate.)

**๑๘. การจัดการคุณภาพศูนย์สุขภาพชุมชนเด่น**(The Management Excellent Community Health Care Centers.)

**๑๙. การสร้างพลังสตรีในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำชี** (Women empowerment in Natural Resources and Environmental Management in the Chi River Basin.)

**๒๐. คุณลักษณะผู้นำที่มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลฯ**(The Leadership Characteristics and Effectiveness of Administration at Nursing Colleges.)

**๒๑. การบริหารการจัดเก็บภาษีอากร ศึกษากรณีกลุ่มภารกิจด้านรายได้ กระทรวงการคลัง** (Tax Administration : The Revenue Cluster at the ministry of Finance.)

**๒๒. องค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงพยาบาลของรัฐเขตกรุงเทพมหานคร** (The Learning Organization of Government Hospitals Located in the Bangkok Metropolitan Area.)

**๒๓. การวิเคราะห์นโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน** (An analysis of decentralization policy on local economic development)

**๒๔. ธรรมเนียมการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล** (Good governance in financial Administration of Sub-district Administration Organizations)

**๒๕. การวิเคราะห์นโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน** (An analysis of decentralization policy on local economic development)

**๒๖. การบริหารโรงพยาบาลชุมชนภายใต้การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า** (Community Hospital Management under Universal Coverage Health care policy)

**๒๗. การพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไทย : ศึกษาเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยของรัฐและ มหาวิทยาลัยเอกชน** (Faculty development in Thai higher education a comparative study of public and private universities)

**๒๘. ระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย : กรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์** (Performance management systems in higher educations in Thailand : A case study of Chulalongkorn university and south-east Asia University)

**๒๙. สมรรถนะของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล** (Competency of administrators at Rajamangala University of technology)

**๓๐. ค่านิยมการจัดการับผลการปฏิบัติงานของข้าราชการระดับสูงในราชการพลเรือนไทย** (Managerial Values and Job Performance of High-ranking Government Officials in the Thai Civil Service.)

**๓๑. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของนักพัฒนาศักยภาพมนุษย์กองทัพอากาศ** (Factors Influencing Competencies of Professionals in Human Resources Development in the Royal Thai Air Force.)

**๓๒. ความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** (The Success of Good Governance policy implementation of municipalities in Noretheastern Region.)

**๓๓. การพัฒนาภาวะผู้นำของปศุสัตว์จังหวัด กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** (The Development of Leadership of live Stock officers in the Noretheastern Province)

**๓๔. ประสิทธิภาพการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร**(The Effectiveness of justic and fair el.exction A case study of 23 December 2007 of the house of representators election.)

**๓๕. ยุทธศาสตร์ในการเผยแผ่ศาสนาธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ กรณีศึกษาวัดพระธรรมกาย และวัดหนองป่าพง**(Tratagy of Dhamma propagation in globalization Era, A case study of Phadhamagay)

**๓๖.ความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**(The success of good governance policy implementation of municipa-tion in)

**๓๗. การพัฒนาทุนมนุษย์โรงเรียนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์** (Human capital development in elementary school in Nakonsavan province.)

**๓๘. ยุทธศาสตร์การสร้างตัวแบบทุนทางปัญญาของกองทัพเรือ** (A Strategic of Hu-man capital as an Intellectual Model for Royal Thai Navy.)

**๓๙. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**(Developmental Strategic of Servant Leadership of Excecutive of Rajabhat University in the Northeast)

**๔๐. ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การปกครองท้องถิ่น ศึกษากรณี : องค์การปกครองท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัด** (The Leadership of Administration in Accordance with Administration Efficiency of Local Admin-istration Organization A Case Study of 9 Local Administration Organizations in The Lower North Region.)

**๔๑. กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ** (The Human resource development strategy of the tourist pol-icy division royal police.)

**๔๒. พัฒนาการและลักษณะของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรระดับปริญญาตรีในประเทศไทย** (The development and characteristic of undergraduate program public administration in Thailand)

**๔๓. การจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำชี-มูล เพื่อป้องกันอุทกภัยจังหวัดอุบล** (The devel-opment and characteristic of undergraduate program in public administra-tion in Thailand.)

**๔๔. ยุทธศาสตร์การสร้างตัวแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง** (Strategies for Model construction of sustainable Tourism in Lower central Plain Province.)

**๔๕. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามแนวพุทธของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ**(The Buddhist Approach to development of Desirable Lead-ership of Women Administrators in Government Universities)

**๔๖. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาด้านพระปริยัติธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร** (The Management of Buddhist Study in the schools Sangha Morality Teaching in Bangkok, Thailand)

**๔๗. บทบาทการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒** (The Management Model of Buddhism Propagation of the Sangha Administration Organization, Region 2)

**๔๘. รูปแบบภาวะผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย** (The Model of Buddhist Leadership of Thai Sangha University Executives)

